

Svar på skriftligt spørgsmål om att förbättra gränssäkerheten i Finland och om att stödja Polen under den pågående krisen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 628/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Petri Huru /saf:

Med vilka konkreta åtgärder förbättrar Finland sin gränssäkerhet och förbereder sig på att bekämpa det stora antalet invandrare, i synnerhet i situationer där personer försöker komma in i landet med våld och

på vilket sätt visar Finland sitt stöd särskilt för Polen, som för närvarande utöver sina egna gränser skyddar hela EU-området mot hybridangrepp?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I Finland har man utarbetat både riksomfattande och regionala planer för beredskap för omfattande massinvandring efter migrationsfenomenet i Norra Finland 2015–2016. Planerna har utarbetats i myndighetssamarbete och omfattar de helheter som hör till inrikesministeriets, Gränsbevakningsväsendets, Migrationsverkets och polisens ansvar. Planerna omfattar också mottagande av hjälp från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) både i traditionella samoperationer och i snabba gränsinterventioner. Dessutom har Gränsbevakningsväsendet utarbetat planer för att vid behov återinföra kontrollen av de inre gränserna. Planerna har uppdaterats så att de motsvarar förändringarna i verksamhetsmiljön och de har testats årligen under övningar. Planen för återinförande av kontrollen av de inre gränserna verkställdes senast i samband med covid-19-pandemin. I myndigheternas planer har man också beaktat eventuella försök att ta sig in i landet med våld.

År 2018 ordnades under ledning av Migrationsverket en övning som utvecklar inrättande av och verksamhet vid flyktingslussar. Övningen genomfördes i samarbete med flera myndigheter. År 2019 övade man under ledning av Gränsbevakningsväsendet situationsenlig verksamhet på ministerie-, centralförvaltnings- och regionnivå. Vid Gränsbevakningsväsendet har man dessutom årligen på regional nivå övat verksamhet enligt beredskapsplanerna för massinvandring. I början av 2020 ordnade Frontex en övning i Finland där man testade Finlands beredskap att svara på en omfattande invandring och bedömde sårbarheterna i anslutning till den. Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket deltog i övningen. En övning med flera myndigheter som fokuserade på

hantering av olaglig inresa genomfördes under ledning av Gränsbevakningsväsendet i november 2021. Motsvarande nationella och internationella övningar har också planerats för åren 2022 och 2023.

I en eventuell situation med massinvandring handlar ministerierna och myndigheterna i enlighet med gällande lagstiftning och planer för hantering av massinvandring. Myndigheterna styr invandrarna kontrollerat till avvisnings-, asyl- och förundersökningsprocesser. Vid massinvandring kan man genom statsrådets beslut inrätta flyktingslussar och flyktinförläggningar där invandrarna registreras.

Om hanteringen av massinvandringssituationen så kräver kan Finland också begränsa gränstrafiken och stänga gränsövergångsställen. Enligt 16 § i gränsbevakningslagen (578/2005) kan statsrådet besluta att ett gränsövergångsställe stängs för viss tid eller tills vidare om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen, den nationella säkerheten eller folkhälsan. Inrikesministeriet beslutar om nödvändiga omedelbara åtgärder innan frågan avgörs av statsrådet. Stängningen av ett gränsövergångsställe får inte hindra en finsk medborgares rätt att komma in i landet eller vars och ens rätt att lämna landet eller kränka rättigheterna för personer som omfattas av Europeiska unionens lagstiftning om fri rörlighet eller en persons rätt till internationellt skydd. Enligt 30 a § i gränsbevakningslagen kan man vid ett gränsövergångsställe för att underlätta gränstrafikens och gränskontrollernas smidighet begränsa trafiken tidsmässigt.

I en situation med massinvandring kan Finland även begära att Frontex inleder en snabb gränsintervention vid de yttre gränserna. Finland kan också få materialstöd via EU, såsom tält och skyddsutrustning samt ekonomiskt stöd.

Regeringen har vidtagit och håller fortfarande på att bereda åtgärder för att stärka Finlands beredskap för massinvandring. Regeringen har redan tidigare inlett ett projekt om ändring av beredskapslagen, där man också har för avsikt att behandla massinvandring och hybridpåverkan genom att styra invandrarna. Dessutom har regeringen den 7 oktober 2021 lämnat en proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I förslaget ändras lagen bland annat så att Migrationsverket i en situation med massinvandring svarar för beredskapsplaneringen som gäller ordnande av mottagningstjänster.

Vid inrikesministeriet bereds för närvarande lagändringar med anknytning till två olika helheter som stöder beredskapen i en situation med massinvandring. Ett förslag som hänför sig till lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter är under beredning, vilket gör det möjligt att utvidga förvarskapaciteten snabbare än för närvarande. Vid inrikesministeriet bereds också bestämmelser som gäller användningen av Europeiska unionens asylmyndighetens stöd vid massinvandring. Avsikten är att regeringens propositioner om de ovan nämnda helhet-

erna ska överlämnas till riksdagen i början av 2022. Dessutom har inrikesministeriet den 24 november 2021 tillsatt ett projekt för att bedöma eventuella behov av att ändra lagstiftningen för att förbereda sig på hybridpåverkan som utnyttjar migrationsrörelser.

Inom EU har det redan länge pågått en reform av migrations- och asylpolitiken som syftar till att göra systemet mer hållbart och effektivt efter krisåren 2015–2016. Den 23 september 2020 gav kommissionen ett övergripande meddelande och bifogade fem lagförslag för att inleda reformen på nytt. Dessutom lämnades de tidigare förslagen som sådana på bordet som underlag för de fortsatta förhandlingarna, genom att utnyttja det samförstånd som redan uppnått. EU-kommissionen kommer i december också att lägga fram ett förslag till reform av kodexen om Schengengränserna, där hybridpåverkan beaktas. Finland stöder reformen av EU-bestämmelserna.

Tillsammans med andra EU-länder har Finland vid flera tillfällen bestämt fördömt att Vitryssland har riktat olaglig inresa till Lettland, Litauen och Polen i syfte att rubba dessa länders inre säkerhet och allmänna ordning. Finland kan stöda andra EU-medlemsstater till exempel i att effektivisera övervakningen av de yttre gränserna eller i emottagandet av asylsökande samt i behandlingen av asylansökningar genom operativt stöd som samordnas av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex eller Europeiska stödkontoret för asylfrågor EASO. Hittills har Polen inte begärt sådant stöd från EU. Om Polen skulle begära stöd via EU-byråerna eller bilateralt, bedömer Finland möjligheterna att ge det begärda stödet till Polen.

Regeringen tar situationen på största allvar. Eftersom akut hybridpåverkan gäller hela Europeiska unionen måste man söka lösningar också och i första hand på EU-nivå. Regeringen deltar i detta i aktivt samarbete med andra medlemsstater. Vi måste också komma ihåg att hybridpåverkan inte bara hanteras genom lagstiftning och operativa åtgärder utan också genom utrikespolitik och diplomati.

Helsingfors 2.12.2021

Inrikesminister Krista Mikkonen